

Volivci potrdili politične izbire Slovenske skupnosti

Glasilno Slovenske skupnosti bo objavilo v številki, ki bo izšla te dni, daljši članek o zadnjih državnozborskih volitvah in o prvih neposrednih volitvah v evropski parlament. Z dovoljenjem urednika objavljamo v današnji številki Novega lista ta članek, saj gre za problematiko, ki pobliže zanima vsakega pripadnika slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

(Ured.)

Izredne parlamentarne volitve v Italiji in prve neposredne volitve v evropski parlament so za nami. Volilni izidi so tudi znani, a so še vedno predmet političnih razpravljanj in komentarjev. Zato se nam zdi nujno potrebno in umestno, da tudi mi kot glasilno politične stranke Slovencev v Italiji komentiramo volilne rezultate zadnjih volitev, katerih smo se tudi Slovenci neposredno udeležili v enakopravnem zavezništvu z drugimi manjšinskimi gibanji in strankami.

Za volitve v italijanski parlament 3. in 4. junija si je Slovenska skupnost poiskala zaveznika v Furlanskem gibanju, ki se že od leta 1963 bori za kulturno - jezikovne in gospodarsko - socialne koristi furlanskega ljudstva in ima dva izvoljena zastopnika v deželni svet. Doslej je na vseh volitvah od občinskih in pokrajinskih do deželnih uspešno nastopalo in stalno večalo svoje glasove. Zadnji tak občuten porast je doseglo na lanskih deželnih volitvah, ko je dobilo 38 tisoč glasov, to je 15 tisoč več v primerjavi z deželnimi volitvami leta 73. Zato je bil povsem utemeljen poskus vodstva Furlanskega gibanja, da izvoli predstavnika tudi v parlament. Pri tem mu je treba izraziti vse priznanje za politični pogum, da se poveže v volilno zavezništvu s Slovenci, česar do danes ni storila nobena italijanska vsedržavna stranka.

Slovenska skupnost, ki je leta 1976 samostojno nastopila na parlamentarnih volitvah in tako dala vsem slovenskim volivcem možnost, da glasujejo za svojo listo in kandidate, je ugotovila, da smo Slovenci še zelo daleč od tega, da bi strnjeno in enotno glasovali ter izvolili sami svojega predstavnika v parlament. Čutila je za svojo dolžnost, da ne sme kljub temu zamuditi nobene politične priložnosti, ki bi valorizirala slovenske glasove. Ta priložnost se je čisto naravno ponudila v trenutku, ko je Furlan-

(dalje na 3. strani)

Andreotti spet poskuša, Berlinguer se opravičuje

Dva dogodka sta te dni v središču pozornosti italijanske in tudi mednarodne javnosti. Poslanec Andreotti je prejel od predsednika republike Pertinija mandat za sestavo nove vlade, v Rimu pa je zasedal Centralni komite italijanske komunistične partije, katerega potek in zaključki bodo prav gotovo občutno vplivali na nadaljnji politični razvoj v državi.

Odločitev državnega poglavarja, da ponovno zaupa mandat za sestavo nove vlade poslancu Andreottiju, ni seveda presenetil političnih opazovalcev glede na dejstvo, da je tudi po zadnjih državnozborskih volitvah Krščanska demokracija ohranila relativno večino, se pravi, da je ostala najmočnejša stranka v državi, in glede na to, da je vodstvo te stranke predlagalo prav Andreottija za mandatarja. Drugo vprašanje pa je, ali se bo tokrat Andreottiju poskus posrečil, ko je vsem znano, da so se socialisti — zlasti njihov tajnik Craxi — že večkrat izrekli proti njegovi kandidaturi, kot so tudi javno grajali predlog o novem parlamentarnem zavezništvu, kot je prišlo do izraza na zadnjem zasedanju vsedržavnega sveta Krščanske demokracije in ki bi moralo obsegati širok lok strank, od liberalne do socialistične.

Andreotti je sicer znan kot izredno spreten politik ter naravnost mojster v posredovanju med nasprotujočimi si strankarskimi stališči, vendar ob tej priložnosti zares obstaja le rahla možnost, da bo vodil novo vlado.

Medtem ko pišemo, je na zasedanju Centralnega komiteja komunistične stranke v teku živahna razprava o obširnem poročilu, ki ga je prebral glavni tajnik Berlinguer.

Ta je v svojih izjavah poudaril veljavnost zgodovinskega kompromisa in politike narodne enotnosti, čeprav je priznal, da je v njunem napačnem tolmačenju treba predvsem iskati vzroke za partijski neuspeh na zadnjih državnozborskih volitvah. Berlinguer je naglasil, da ostane glavni cilj partijske politike nespremenjen, to je, da si bo partija še dalje prizadevala za »neposredno in popolno udeležbo delavskega razreda pri političnem vodstvu države«.

Kako to doseči? Berlinguer je v tej zvezi podvomil v veljavnost leve alternative, saj je dejal, da bi levo zavezništvu po vsej verjetnosti »naletelo na hude težave na poti globoke demokratične preobrazbe, četudi bi lahko računali na večino in enotnost, ki pa danes ne obstajata«. Partija se mora po njegovem bolj približati množicam in tem množicam natančneje obrazložiti resnično vsebino svoje politike, pravilno tolmačiti vsebino zgodovinskega kompromisa, ki nikakor ni navadno zavezništvu med KPI in KD, temveč sporazum med zgodovinskimi komponentami italijanske družbe (komunisti, socialisti in katoličani) kot pogoj za njeno demokratično preureditev.

Kar zadeva vprašanje parlamentarne večine, je Berlinguer ponovil znano stališče, da bodo komunisti prešli v opozicijo, če ne bodo imeli neposrednih odgovornosti v novi vladi. Kot smo že omenili, se je po Berlinguerjevem poročilu razvila izredno živahna razprava, saj je vanjo poseglo nad 100 članov strankinega osrednjega odbora. Počakati bo treba na sklepe tega vsekakor pomembnega zasedanja, da se ga lahko dokončno oceni, čeprav je že zdaj gotovo, da bodo ti sklepi krepko vplivali na nadaljnji razvoj dogodkov v Italiji.

Odstraniti okvaro!

Zadnji čas se je raznesel glas, da država sploh ne misli uresničiti obljub in zagotovil, ki jih je dala glede slovenskih televizijskih oddaj v okviru Radia Trst A. Že prej pa smo zvedeli oziroma je postalo jasno, da izigrava in bo dokončno izigrala vse obljube o »globalni zaščiti« za slovensko manjšino. Famosna komisija v Rimu se je spremenila v slepo črevo, ki sploh nima več nobenega pomena in o kateri dejansko nihče več ne ve, kaj še predstavlja in kaj dela. Kot kaže,

služi samo še zato, da si izmišlja večina v njej nove ovire za »zaščito« naše manjšine.

Lahko bi navedli še mnogo takih primerov neizpoljenih obljub in ne samo obljub, ampak tudi zakonskih določil, ki zadevajo našo manjšino bodisi direktno ali indirektno. Zakoni nenadno ne veljajo več, ko bi morali veljati za našo manjšino ali za njene posamezne pripadnike, seveda v pozitivnem smislu. Najde se tisoč izgovorov in o-

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ **NEDELJA**, 8. julija, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Glasba za dobro jutro; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon; 11.00 Kratka poročila; 11.05 Mladinski oder: »Ostrostrelec« (James Fenimore - Dušan Perrot), RO; 12.00 Poročila; 12.15 Nabožna glasba; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Poslušajmo spet; 15.30 Nedeljsko popoldne; 17.00 Festival domače glasbe v Steverjanu (neposredni prenos); 19.00 Poročila.

■ **PONEDELJEK**, 9. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 France Bevk: »Carovnica Cirimbara«; 10.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 12.00 Ribe in morje; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba: Umetne in ljudske pesmi; 14.00 Novice; 14.45 Roža mogota, antologija ljubezenske lirike; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Z naših koncertnih odrov; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Kulturni prostor; 19.00 Poročila.

■ **TOREK**, 10. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Rdeče, rumeno, zeleno... in še kaj; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Roman v nadaljevanjih: Josip Jurčič in Janko Kersnik: »Rokovnjači«; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 za prijetno popoldne; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Anton Foerster: Gorenjski slavček; 18.05 Kratka poročila; 19.00 Poročila.

■ **SREDA**, 11. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 12.00 Bodimo resni!; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Poletna vročica; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 18.05 »Pozdrav šerifu« (Arsen Diklić - Viktor Konjar), RO; 19.00 Poročila.

■ **ČETRTEK**, 12. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Otroci se igrajo; 10.00 Kratka poročila; 11.00 Roman v nadaljevanjih: Josip Jurčič in Janko Kersnik: »Rokovnjači«; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Roža mogota, antologija ljubezenske lirike; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelji in izvajalci; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Kulturni prostor; 19.00 Poročila.

■ **PETEK**, 13. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Na počitnicah; 10.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 12.00 Studio 2, zdaj in nikdar več; 13.00 Poročila; 13.15 Letošnja revija »Primorska poje«; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne: Ob zvokih valčkov in polk; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelji in izvajalci; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Kulturni prostor; 19.00 Poročila.

■ **SOBOTA**, 14. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Nekoč, v davnih časih; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Trio Tartini in Slovenski oktet v Kulturnem domu; 11.00 Roman v nadaljevanjih: Josip Jurčič in Janko Kersnik: »Rokovnjači«; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Slovenske povojne revije v Italiji; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 18.05 »Kdor ne poskusi, ne verjame«, komedija (Tebaldo Checchi - Neva Godnič); RO; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

ODSTRANITI OKVARO!

■ nadaljevanje s 1. strani

vir, da jih »ni mogoče« ali da »se jih ne sme« uveljaviti v izvirnem smislu, medtem ko nenadno zadobijo važnost in pomen člani, s katerimi je mogoče preprečiti, zakasnit ali izpodbiti kako pravico naši manjšini. Menda ni človeka, ki pripada naši manjšini, ki bi ne bil te dvoličnosti zakonov oziroma zlohnotnosti tistih, ki bi morali izvrševati zakone, že ne bil okusil na lastni koži. Ta zlohnotnost sega od političnih pravic do šolstva in pravic učiteljev in učiteljic do izpolnjevanja določil o državljanstvu. Medtem ko so dobili nekateri nedržavljanji, ki so političnim predstavnikom všeč, kot npr. neki nekdanji pripadnik rabeljske tolpe v Rižarni ali Pelikan, eden izmed predstavnikov češke garniture, ki je zbežala pred sovjetskimi tanki iz Češkoslovaške l. 1968 (s tem seveda nočemo primerjati kakega bivšega rablja v Rižarni in sedanjega evropskega poslanca in člana PSI Pelikana) italijansko državljanstvo kar na hitro (Pelikan celo v enem letu), ga ne dobijo določeni pripadniki slovenske manjšine, tudi če je njihov antifazišizem še tako dokumentiran, v republiki, ki trdi, da je izšla iz antifazišističnega boja, niti v tridesetih letih.

S tem hočemo samo opozoriti na dvoličnost, s katero se uveljavljajo v Italiji zakoni, ki bi morali veljati za vse enako. Toda to seveda ne velja samo glede slovenske manjšine. To velja za vso Italijo, čeprav za Slovence seveda še bolj kot za druge. Dan za dnem lahko beremo o čudnih razsodbah, ko npr. sodniki s polno formulo oprostijo zdravnika in dva bolničarja, ki so vso noč menjavaje se posiljevali duševno zaostalo bolno žensko na postaji prve pomoči v bolnišnici, kamor se je v stiski zatekla, ali obsodijo na grozovito visoko kazen, kot za premišljen umor mladostnika, ki je v samobrambi ubil homoseksualca, ki ga je hotel izkoristiti in ga je sredi noči zapeljal v temno ulico — in to samo zato, ker je bil mladostnik iz revne, anonimne, proletarske družine, medtem ko je imel homoseksualec slavno ime in je imel mogočne prijatelje tako v umetniških kot v določenih političnih krogih. Zakoni so tako popolnoma na razpolago tistim, ki se jih hočejo poslužiti v svoje namene. Preprost in reven človek rajši molče in dozdnevno pasivno trpi krivico, kakor da bi upal tvegati, da bi si na sodišču iskal pravico in bil po krivici obsojen. Vse je odvisno samo od tega, kakšen sodnik bo dobil tožbo v roke. Vemo, da služi sodstvo danes v Italiji predvsem tistim, ki lahko plačajo. Kot rečeno, to velja za vso Italijo, a še posebej za Slovence. Kateri poštteni Slovenec ima še zaupanje v italijansko pravico? Pa tudi kateri pošten Italijan še iskreno veruje vanjo?

Prepričani smo, da je v tej splošni korumpiranosti italijanske državne uprave in politike glavna in osnovna hiba vsega da-

našnjega italijanskega življenja. Vrstijo se vlade in predsedniki, vladne formule in programi, toda v bistvu ostane vse pri starem in se celo slabša, kar zadeva korupcijo, nesposobnost tistih, ki so odgovorni za državno upravo, in cinizem vplivnih. Očitno je, da vsi ti sicer težijo za oblastjo, toda v njej ne vidijo odgovornosti in možnosti za kako konstruktivno, ustvarjalno delovanje, ampak samo priložnost, da pridejo na vrh, se uvrstijo v vladajočo plast in si zagotovijo ugled in predvsem sijajne dohodke, vile in počitniške hiše tu in tam, neprestana potovanja po svetu, udeležbo na mondanih prireditvah, festivalih, publiciteto, torej vse tisto, kar lahko napravi življenje prijetno in »sladko«. To velja tako za politično desnico kot za sredino in levico, pa tudi za vse druge »višje« plasti. V njihovem življenjskem stilu ni več razlik, vse lahko najdete na istih mondanih prireditvah in v istih letovišjih ter zimovišjih, na istih filmskih festivalih, na istih opernih premierah, in če hočete, pri istih modnih »kreatorjih« in zlatarjih. Razlikujejo se morda le še po vsebini političnih fraz, če je sploh še mogoče izluščiti iz njih kaj konkretnega. Že precej let vladajo ponekod leve deželne uprave, ki so prišle na oblast z velikimi obljubami, pa tudi na vlado so imele leve stranke zadnje čase večji vpliv. Se to pozna v čem pozitivno? Katera veja državne uprave je začela zaradi tega boljše delovati? Ali pridejo morda stari danes hitreje do krvavo zasluženih pokojnin, na katere čakajo? Prej obratno. Ali morda sodstvo boljše deluje? Ali se je šolstvo izboljšalo? Ali je danes na razpolago več novih stanovanj? Kaj so naredili socialisti in komunisti v tem pogledu, ko so imeli velike možnosti, da bi bili začeli in uveljavili kake svoje resne in važne pobude v tem pogledu, tako na ravni dežel kot v parlamentu in na vsedravnih ravni?

Tudi zdaj sploh ni več važno, kakšna koalicija bo prišla na oblast in kdo bo novi ministrski predsednik, če bo ostalo javno življenje v državi enako negibno, zasmrjeno, gnilo, nemoralno. Pomesti bi morali s korumpiranimi, slepimi ali nesposobnimi in preveč pasivnimi starimi politikami, od katerih si ni ničesar več obetati, tudi če se slinijo od lepih fraz in obljub, pa naj gre za »levičarje«, »laike« ali »krščanske demokrate«. Potrebni so novi, pošteni, pogumni in sposobni ljudje, ki so odločeni, da končno napravijo iz Italije učinkovito, moderno, zahodnoevropsko državo, kjer bo vse delovalo, kot je treba. Kajti ni mogoče najti veljavnega opravičila, zakaj ne bi tako delovalo. Treba je čimprej najti okvaro v italijanskem državnem ustroju in jo odstraniti, z gnilo mentaliteto in gnilimi politikami vred. To pa je naloga sposobnih, poštenih, idealnih, mladih sil in generacij v vsaki stranki posebej. Naj nihče ne pride z izgovorom, da jih ni. So. Napravite jim prostor!

Gre tragedija vietnamskih beguncev h koncu?

Kaže, da se bo končno zahodni svet ob sodelovanju samega Vietnama (pod pokroviteljstvom in na pobudo Združenih narodov) zganil, da bi rešil problem vietnamskih beguncev in končal njihovo tragedijo,

ki traja že leta in postaja vedno hujša in zadnji čas celo dramatična. Na tisoče jih je že utonilo v morju ali umrlo od pomanjkanja, med njimi mnogo otrok.

(Dalje na 7. strani)

Volivci potrdili politične izbire SSK

■ nadaljevanje s 1. strani

sko gibanje odločilo, da gre samostojno na parlamentarne volitve in sprejelo s Slovensko skupnostjo sporazum o delitvi mandatne dobe.

OZADJE PARLAMENTARNIH VOLITEV

Na tej osnovi je bil sestavljen skupen volilni znak, ki ga je pa notranje ministristvo v zadnjem trenutku zavrnilo, sklicujoč se na protislovne zakonske paragrafe. Že ta upravni ukrep rimskih oblasti je dokaz, da so politična tajništva usodržavnih strank — in med temi v prvi vrsti Krščanske demokracije, socialnih demokratov in drugih — poskusila na vse načine že na začetku preprečiti skupni volilni nastop Furlanskega gibanja in Slovenske skupnosti. Ko so videla, da zavrnitev skupnega volilnega znaka ni omajalo volje FG in SSK po volilni povezavi, so prešla na druge oblike izvajanja pritiska tako na posamezne člane vodstva Furlanskega gibanja kot na njegove možne volivce. Eden najočitnejših primerov takšnega nepoštenega pritiska je bila izjava prof. Carozza, enega soustanoviteljev Furlanskega gibanja, ki jo je le-ta dal osem dni pred volitvami na posebni tiskovni konferenci (ki mu jo je omogočila videmska Democrazia cristiana), da odstopa iz Movimento Friuli, ker da se ne strinja s samostojnim nastopom na volitvah za parlament. Temu dogodku so časopisi in druga sredstva javnega obveščanja dala velik poudarek in so ga vsedrjavne italijanske stranke izrabljale v volilni kampanji, kar so mogle.

KONCENTRIČNI NAPADI NA LISTO FG - SSK

Ta primer odstopa prof. Carozza tik pred volitvami, ki so ga zrezirali demokristjani ob vidnem zadovoljstvu vseh drugih vsedravnih strank, je očitno vnesel zmedo in dvome med furlanske volivce, ki ga vodstvo Furlanskega gibanja s svojim bolj skromnim propagandnim aparatom ni utegnilo več popraviti v naslednjih dneh. Seveda bili so še drugi vplivi in pritiski, ki so opravili svoje, tako da Furlansko gibanje ni vzdržalo tega koncentričnega nasprotovanja proti njemu. Kako daleč so se spustili njegovi nasprotniki, nam zgovorno priča dejstvo, da so vidni in vplivni demokrščanski prvaki na številnih volilnih shodih silovito napadali Furlansko gibanje, ki da se je povezalo s »filojugoslovanskimi in filotitovskimi Slovenci«, ki zasledujejo premaknitev meje na Tilment!

Kdor pozna razmere v Furlaniji, ve, da takšni napadi ne morejo ostati brez učinka, kajti prijateljski odnosi med Italijo in Jugoslavijo so za mnoge nepoučene furlanske volivce še tabù, ki so ga omenjene stranke (ki drugače prisegajo na štiri strani neba, kako da so za izvajanje osimskih dogovorov v korist celotne dežele Furlanije - Julijske krajine) podlo izkoristile.

Skušali smo prikazati nekaj vzrokov, zaradi katerih Furlansko gibanje ni uspelo obdržati glasov, ki jih je bilo prejelo lani na deželnih volitvah, kar je bilo usodno za morebitno izvolitev predstavnika v parlament tudi zaradi precej visokega volilnega količnika za njegovo neposredno izvolitev. Prav

gotovo so na takšen volilni izid vplivali še drugi vzroki, ki jih sedaj vodstvo Furlanskega gibanja skrbno proučuje.

VOLILNI REZULTATI NA TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM

Slovenska skupnost na Tržaškem in Goriškem je kljub spremembi volilnega znaka obdržala svoje glasove, kar pomeni, da so njeni volivci povsem razumeli nujnost iskanja novih poti za politično akcijo. Ena takih novih poti je bilo ravno zavezništvo s Furlanskim gibanjem za parlamentarne volitve, ki je bilo edina primerna in najmanj škodljiva volilna izbira, ki iz gori omenjenih vzrokov ni rodila tistih uspehov, ki smo si jih v srcu na tiho želeli. Toda kljub temu, da nismo uspeli izvoliti predstavnika v parlament, smo prepričani, da je bila ta volilna izbira pravilna in politično utemeljena in jo bo treba v bodočnosti izčistiti na osnovi konkretnih dejstev. Prepričani smo, da mora razvoj iti v smer povezovanja narodnih in jezikovnih manjšinskih skupnosti, ki je sedaj šele v začetni in zato najbolj težavni fazi, a gledano na daljši rok tudi konkretni rezultati ne morejo izostati.

Tu bi pa želeli spomniti vse prijatelje in neprijatelje, da Slovenska skupnost zaradi svojega bistva in poslanstva, ki je skrb za ohranitev slovenstva v teh krajih pred narodno in politično asimilacijo, ne more in ne sme voditi takšne politike, ki bi slonela na žongliranju z volivci. Zato nas tudi bolj ali manj ugodni volilni rezultati ne smejo uspavati ne demoralizirati. Že sam nastop na volitvah pomeni važen političen moment mimo takšnih ali drugačnih številčnih rezultatov.

Zato povsem zavračamo vsa namigovanja in paternalistična modrovanja nekaterih od zunaj, ki so prišla na dan po volitvah, da bi namreč volivci Slovenske skupnosti morali plačevati za napake italijanskih strank in voliti za tiste, ki nam že trideset let odrekajo pravice.

Ali smo pri belem dnevu prišli že tako daleč?

SLOVENCİ IN EVROPSKE VOLITVE

Na osnovi istih načel kakor za parlamentarne volitve, se je Slovenska skupnost za volitve v evropski parlament povezala z vsemi drugimi narodno-jezikovnimi manjšinami in sorodnimi avtonomističnimi gibanji v državi pod znakom in imenom Union Valdôtaine, tj. simbola francosko govoreče manjšine iz Doline Aosta. Potem ko so južnotirolski Nemci izbrali pot povezave s Krščansko demokracijo, je ostala samo še Union Valdôtaine, ki je lahko nastopila brez predhodnega zbiranja trideset tisoč podpisov volivcev. K tej koaliciji so se namreč pridružila vsa druga manjšinska gibanja, ki so povezana v Konfederaciji manjšinskih organizacij severne Italije, ustanovljene v Desenzanu poleti 1977.

Slovenska skupnost si je od vsega začetka prizadevala za enoten nastop vseh manjšin, zato je obžalovala odločitev Volkspartei, da se ne pridruži vsem ostalim manjšinam za evropske volitve, ker je s tem svojim enostranskim korakom ne samo pozabila na solidarnost z drugimi manjšinami, ampak znatno otežkočila izvolitev predstavnika na skupni manjšinski listi Union

Valdôtaine. Volilni izidi so to potrdili: 165 tisoč glasov, ki jih je zbrala lista Union Valdôtaine, ni bilo dovolj za izvolitev predstavnika v evropski parlament, medtem ko je južnotirolska Volkspartei brez težav izvolila svojega predstavnika, tako da je na desettisoče njenih glasov ostalo neizkoriščenih in pri tem potegnila za sabo še velik del glasov Tridentinsko-tirolske ljudske stranke (Partito Popolare Trentino-Tirolese), ki se je sicer pridružila listi Union Valdôtaine.

Zaradi neuspeha na parlamentarnih volitvah, volivci Furlanskega gibanja niso kompaktno podprli liste Union Valdôtaine, kar je tudi pripomoglo, da ta lista ni zbrala zadostnega števila glasov za izvolitev predstavnika v evropski parlament.

Kakor pri parlamentarnih volitvah, tako tudi pri evropskih volitvah ugotavljamo, da so se volivci Slovenske skupnosti disciplinirano odzvali vabilu, naj glasujejo za manjšinsko listo z znakom valdostanskega leva. Na Tržaškem je celo povečala glasove od 4.583, ki jih je prejela na parlamentarnih volitvah lista SSK-FG, na 6.658. Doprinosi independentistov je bolj skromen, če upoštevamo, da je njihov predstavnik Marchesich prejel le 449 preferenc. Prepričani smo namreč da je marsikateri slovenski volivec, ki je za parlament volil komunistično listo, je za evropske volitve glasoval za SSK oziroma UV zaradi kandidature Vidalija na listi KPI.

POLITIČNI ZAKLJUČKI

Iz izidov parlamentarnih in evropskih volitev izhaja, da so volivci Slovenske skupnosti razumeli dalekosežni politični domet volilnih zavezništev, ki jih je njeno vodstvo predlagalo in sklenilo po skrbno preštudiranim političnem momentu v državi in Evropi. V te volilne izbire je stranka vložila mnogo dela in vsi njeni eksponirani člani vodstvenih organov so z osebnimi kandidaturami prevzeli odgovornost v iskanju novih poti za politično akcijo in afirmacijo slovenske narodne skupnosti kot enakopravnega političnega subjekta. Četudi izidi volitev v absolutnih številkah niso takšni, kot so bili zaželjeni, vendar zavestna in neomajna zvestoba volivcev nas potrjuje v zavesti, da smo ravnali v bistvu pravilno: nikomur darovali svojih glasov, ohranili politično in operativno samostojnost pri vodenju celotne volilne kampanje, jasno povedali, kateri so naši zavezniki in kateri naši nasprotniki. Zato nismo kot Slovenska skupnost niti malo oklevali, ko je bilo treba odločno reči ne pristopu Liste za Trst k skupni manjšinski listi za evropske volitve.

Vzpodbudno je nadalje dejstvo, da so naši volivci politično dovolj zreli in razgledani, da so se kljub novemu volilnemu znaku tako za parlamentarne kot za evropske volitve opredelili za volilno izbiro, ki jim jo je nakazala Slovenska skupnost. Kot pri usaki novi izbiri, smo morali seveda tudi nekaj tvegati, toda z učinkovitim informiranjem javnosti in volivcev smo tudi to težko volilno preizkušnjo častno prestali. Zaupanje volivcev nam vliva nove moči, da bomo ne oziraje se ne na desno ne na levo šli po lastni poti naprej, se po potrebi za volitve in druge nastope povezali v enakopravni osnovi s tistimi, ki nam resnično želijo pomagati, a vedno ohranili svobodo samostojnega odločanja in nastopanja v skladu z resničnimi interesi slovenske narodne manjšine v Italiji.

† PETER ŠTOKA

V začetku prejšnjega tedna sta dva avstrijska planinca naletela na poti, ki pelje na vrh Mangarta, na razpadlo truplo 20-letnega Petra Štoka s Kontovela, katerega je 26. novembra lani, ko se je vreme po dolgi sončni jeseni nenadno spremenilo, presenetil snežni metež. Sam se je tedaj vzpenjal na vrh. Vse naslednje dni so ga reševalci z obeh strani meje zaman iskali. Zameti so zakrili vsako sled za njim. Šele zdaj so ga slučajno našli tik ob poti, ki pelje na vrh. Fant je verjetno zmrznil že prvo noč.

Tako je torej izginilo za nesrečno družino še zadnje upanje, da je morda fant v kaki duševni depresiji ali mladostnem razočaranju zapustil domači kraj in se podal kam na tuje, kar je bilo sicer zelo malo verjetno, zlasti za tiste, ki so poznali Petra kot resnega, odgovornega in zelo vestnega fanta. Glavni vzrok nesreče je pač nenadni vremenski preobrat, po tako dolgem obdobju krasnega sončnega vremena lansko jesen, ki nam je še vsem tako dobro v spominu, in najbrž tudi nekaj mladostne nepremišljenosti ter prevelikega zaupanja v lastne sile, kar pa je ravno tako značilno za mladost. Kdor je sposoben premisliti vsak svoj korak, pač ni več mlad. Drugače pa je bil Peter resen in trezen, predvsem pa pogumen fant in velik ljubitelj gorske narave.

Njegovo truplo so seveda prepeljali domov na Kontovel in ga ob koncu preteklega tedna tam pokopali. Na zadnji poti ga je pospremila velika množica ljudi, vaščanov, ki so ga poznali že kot otroka in ga imeli radi, bivših sošolcev iz šol, ki jih je obiskoval, od osnovne do univerze, njegovi učitelji in profesorji, pa tudi toliko drugih, katerim je segla do srca njegova nesrečna usoda in so sodoživljali vso tragedijo skupaj z njegovo težko prizadeto družino, s starši in mlajšo sestro. Pogrebne obrede v domači cerkvi na Kontovelu je opravil g. Tone Bedenčič in se v lepem in ganljivem govoru poslovil od mladega idealnega fanta, skavta in prijatelja. Skavti, h katerim je spadal in ob katerih so med pogrebom stopala dekleta v narodnih nošah, so ga nesli na njegovo zadnje počivališče, odkoder je v lepih, jasnih dneh videti daljne, v belo odete gore, ki jih je tako ljubil. Množica, ki je nemo stala okrog groba — marsikdo si je brisal solze — se je v srcu spraševala, zakaj se je moralo to zgoditi, zakaj je zadela tako kruta usoda ravno tako idealnega fanta. Toda že davni rek pravi, da kogar bogovi ljubijo, umrje mlad ...

Njegovim staršem in sestri izražamo naše globoko in srčno sožalje ter jim želimo, da bi junaško prenesli ta udarec v zaupanju v Boga ter da bi jim v bodoče prineslo življenje veliko tolažbe.

—o—

SREČO PRI MATURAH!

Na slovenskih višjih srednjih šolah v Trstu in Gorici se nadaljujejo mature. Maturantom želimo, da bi jih srečno opravili, si privoščili brezskrbne počitnice in nato vedro začeli odgovorno življenje odraslih, v svoj prid, v veselje svojih družin in v narodno korist.

»Naš praznik« v Nabrežini

Sekcija Slovenske skupnosti za občino Devin-Nabrežina je prejšnjo soboto in nedeljo priredila v Nabrežini že tradicionalni »Naš praznik«, s čimer nudi svojim članom, prijateljem in vsem zamejskim Slovencem priložnost, da se srečajo in preživijo nekaj ur v prijetni in veseli družbi. V soboto je prirediljem sicer nekoliko ponagajalo vreme, tako da so na igrišče »Sokola« prišli le »najpogumnejši«. Zelo živahno in tudi veselo pa je bilo v nedeljo, ko se je na zares čudovitem travniku zbrala lepa množica, ki je najprej poslušala koncert godbe na pihala iz Trbovelj. Izvajanje tega kvalitetnega ansambla je bilo brezhibno in je po-

slušalce naravnost navdušilo. Član deželne tajništva SSK in nabrežinski občinski svetovalec Antek Terčon je v krajšem govoru razvil nekaj misli v zvezi s trenutnim položajem slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in zlasti naglasil prizadevanja SSK za doseg globalne zaščite. Mladi in stari so nato imeli priložnost, da se pozabavajo ob zvokih ansambla Taims.

Naj še omenimo, da je tudi letos sodelovala nabrežinska godba, ki je seveda nepogrešljiv gost na vsaki takšni prireditvi, za kar ji je treba dati še posebno priznanje. Požrtvovalnim prirediljem »Našega praznika« v Nabrežini čestitamo.

Deželna konferenca o izseljenstvu

V Vidmu je bila pretekli teden tridnevna deželna konferenca o izseljenstvu. Šlo je za drugo deželno konferenco, ki je bila težko pričakovana, saj se je prva odvijala pred desetimi leti v popolnoma različnih pogojih, a je kljub temu prinesla nekaj pozitivnih rezultatov, kot je bil na primer prvi deželni zakon o tem vprašanju z ustanovitvijo sosveta, pri katerem sodelujejo tudi izseljeniške organizacije. Leta 1976 je dežela odobrila popravke k zakonu, sedaj pa se pripravlja popolna preosnova in prav zaradi tega je bilo zasedanje nujno potrebno, da se pokažejo nameni dežele in zahteve izseljencev. Za slovenske izseljence iz naše dežele in še zlasti iz Benečije pa je imelo sodelovanje na konferenci še dodatno razsežnost. Zasedanje bo nedvomno odločilno vplivalo na pomembne zakonske izbire, od katerih odvisi bodočnost celotne dežele in še zlasti pričakovanja izseljencev iz Furlanije - Julijske krajine, ki jih je po svetu kar dva milijona od skupnega števila petih milijonov italijanskih izseljencev. Spomnimo, da je več kot polovica slovenskega prebivalstva Benečije po svetu. Konference se je udeležilo nad dvesto delegatov zvez izseljencev iz Furlanije - Julijske krajine, od teh nad trideset članov Zveze slovenskih izseljencev iz F-JK, ki so dospeli iz evropskih in izvenevropskih dežel.

Prvi pozitivni rezultat je za nas vsekar aktivna in kakovostna udeležba slovenskih delegatov od katerih so bili številni za-

stopniki druge generacije izseljencev, sinovi emigrantov, ki so se rodili na tujem ter pokazali izredno zavzetost ter skrb za izseljeniška vprašanja za izboljšanje položaja na tujem kot tudi za sprejemljive pogoje za povratek. Pri vseh posegih pa je bila še osnovna skrb za zagotovitev narodnostnih pravic v naši deželi ter zahteva po posegih za ohranitev in razvoj narodne istovetnosti na tujem. Drugo pozitivno dejstvo je s prejšnjim tesno povezano. Furlanski delegati so zahteve Slovencev iz Benečije v svojih posegih podprli.

V glavnem pa so bile zahteve izseljencev in stališča uradnih poročevalcev, podtajnika v zunanjem ministrstvu Santuza, deželnega odbornika Toméja, podpredsednika deželnega odbora Colonija, svetovalca Ermana in opolnomočenega ministra Migliuola, glavnega ravnatelja za izseljenstvo in socialna vprašanja na zunanjem ministrstvu, istovetna. Ni bilo torej bistvenih konfliktov. Nedvomno bo torej prišlo na zakonodajni ravni do pozitivnih razpletov.

Temeljno vprašanje predstavlja deželni razvojni načrt, ki naj zagotovi prednostni pristop do izseljencev z ureditvijo delovnih mest za trajno in kakovostno zaposlitev tudi preko srednjeročnega okvira popotresne obnove Furlanije. Zagotoviti mora nadalje odpravo neravnovesja med razvitimi in nerazvitimi področji tudi v sklopu posa-

(Dalje na 7. strani)

Umrli je dr. Stanislav Oblak

Pred dnevi je v Trstu umrl dr. Stanko Oblak, ki je v vsej povojni dobi zavzemal vodilna mesta v slovenskih gospodarskih ustanovah in organizacijah. Po poklicu je bil gozdarski inženir in je med obema vojnama služboval na Sardiniji. Po osvoboditvi se je naselil v Trstu, kjer je njegov oče bil dolga leta sodnik na takratnem trgovinskem sodišču. Vse svoje sile in sposobnosti je pokojnik posvetil slovenskim gospodarskim organizacijam in ustanovam, katerim so se tedaj pravzaprav začeli polagati temelji glede na dejstvo, da jih je bil fašizem uničil. Dr. Stanko Oblak je bil med ustanovitelji Kmečke zveze, član upravnega odbora Tržaške kreditne banke, ravnatelj Finančne družbe za mednarodni promet in

vrsto let ravnatelj Založništva tržaškega tiska ter seveda eden vodilnih predstavnikov Slovenske kulturno gospodarske zveze.

Vedno se je zanimal za sindikalna in socialna vprašanja in vrsto let pisal s tega in drugih področji temeljite in vsakomur razumljive članke v Primorski dnevnik. Slovenci v zamejstvu moramo biti dr. Stanku Oblaku, ki je umrl v starosti 68 let, hvaležni, saj se je več kot 30 let nesebično trudil in si vztrajno prizadeval, da bi si zamejska slovenska skupnost postavila čimtrdnjše gospodarske temelje, ki so eden važnih pogojev za obstanek in nadaljnji razvoj.

Gospe vdovi, hčeri in sinu ter vsem sorodnikom izrekamo ob hudi izgubi globoko občuteno sožalje.

Sestanek somišljenikov Slovenske skupnosti v Števerjanu

V četrtek, 21. junija, so se sestali v Števerjanu člani in somišljeniki Slovenske skupnosti s področja števerjanske občine, da bi skupno pregledali rezultate nedavnih volitev in se pomenili o trenutnih problemih, s katerimi se spoprijema občinska uprava, ki je — kot znano — izraz Slovenke skupnosti že vsa leta po vojni.

Uvodoma je spregovoril tajnik sekcije Marjan Terpin, ki je poglobljeno analiziral nastali položaj po volitvah tako na državni ravni kakor pri nas na Goriškem in zlasti prikazal trdnost naših volivcev, ki so se ob različnih volilnih znakih, med katerimi pa ni bilo »lipove vejice«, vendarle odločno strnili okoli SSK in ji zaupali svoj glas.

Župan Stanislav Klanjšček se je zaustavil ob nekaterih problemih občinske uprave, med katerimi sta trenutno važna predvsem dva. Prvi je problem pomanjkanja vode že dober mesec, drugi pa se nanaša na dokončno ureditev šole v Dragah. O vodovodu je župan dejal, da so bila 19. junija oddana na dražbi dela za preureditev celotnega omrežja po občini in zaselkih. Sedanje cevi bodo zamenjali s plastičnimi, ker

se železne ne obnesejo zaradi pogostih usadov, ki jim je podvržena naša zemlja. Verjetno bo s tem posegom problem dokončno rešen. Dela je prevzelo podjetje iz S. Donà di Piave. Za dokončanje šole v Dragah pa je po intenzivnem zanimanju uprave in tudi deželnega svetovalca Štoke, kateremu je župan izrazil vso zahvalo, dežela nakazala še 300 milijonov lir. To bo verjetno zado-

stovalo, ker zakonski mehanizmi izredno otežkočajo delo občin, ker prvotna sredstva nikoli ne zadostujejo, da se dela dokončajo. So pa še drugi problemi, vendar so dela v teku, ali pa se bodo začela v kratkem času, tako pri občinski stavbi, raznih cestnih plazovih, ob obeh pokopališčih.

Ob koncu je povzel besedo tudi Drago Štoka, deželni svetovalec SSK, ki je izrazil zadovoljstvo nad volilnimi rezultati v Števerjanu in prikazal politiko Slovenske skupnosti v nadaljnjem boju, ki ga stranka bide za uveljavitev slovenskega človeka na teh naših tleh.

n. n.

Nova telovadnica in popravila cest v Štandrežu

Pred kratkim so v Štandrežu dokončali z deli nove občinske telovadnice, ki je bila zgrajena ob začetku vasi in je v neposredni bližini šolskih poslopij. V soboto, 7. julija, bo kratka slovesnost ob otvoritvi s primerim športnim nastopom. Telovadnica bo služila domačim športnim društvom in tudi ostalim; opremljena je tako, da se bodo v njej gojile razne športne panoge, zlasti pa je važno, da bodo tu dobili svoj rekreacijski prostor tudi učenci osnovne šole in otroškega vrtca. Nova telovadnica, ki jo je zgradila goriška občina, je nedvomno nov doprinos k reševanju težkega problema športnih uporabnih prostorov, obenem pa potrdilo, da občinska uprava skuša čim konkretnije ugoditi želji domačinov in vseh ljubiteljev športa. Resnici na ljubo je treba reči, da smo v Gorici kar dobro »zalozeni« s športnimi objekti, tako da skoraj vsa društva dobijo primerne prostore, javne ali zasebne, za svoje športno udejstvovanje; v Štandrežu pa bo nova telovadnica gotovo velik doprinos za razvoj dejavnosti športnih društev v vasi.

Rajonski svet iz Štandreža se je pred dnevi ukvarjal s problemom zaprtja ul. Trivigiano, preko katere bodo v kratkem speljali novo kanalizacijo, ki bo povezovala mestno četrt Sv. Ane z novo čistilno napravo ob Soči. Sestanka so se udeležili vsi prebivalci v omenjeni ulici in se skupno s člani rajonskega sveta in občinskimi funkcionarji domenili o načinu izdelave načrta. Ker bodo dela trajala precej časa, so se prisotni sporazumeli glede zaprtja ulice in dstopa do stanovanj; obenem so ugotovili potrebo, da se v ul. Trivigiano zgradi tudi

pločnik za prehod pešcev. Rajonski svet je tudi sklenil, da se v kratkem sestane z odgovornim odbornikom, zato da se skupno preuči vprašanje cestnega prometa skozi Štandrež. Odkar so zaprli ločniški most čez Sočo, gre velik del prometa skozi vas, kar povzroča precejšen zastoj in predstavlja tudi nevarnost zaradi povečanega števila prehodov. Rajonski svet zahteva, da goriška občinska uprava poskrbi za večjo kontrolo po štandreških cestah in zato da bi se promet bolj redno odvijal.

—o—

V Števerjan na 9. festival narodno zabavne glasbe

Zamejski festival narodno zabavne glasbe, ki ga letos že deveto leto organizirata prosvetno društvo »F. B. Sedej« in ansambel »Lojzeta Hledeta«, se bo začel v soboto, 7. julija, v Števerjanu ob 21. uri. Kot vsa prejšnja leta, se je tudi letos prijavilo lepo število ansamblov iz Slovenije, Koroške in naše dežele. Ansamble bosta ocenjevali dve komisiji, in sicer prva komisija za glasbeni in izvajalski del, druga pa za besedilo. A bolj kot ocenjevanje samo se nam zdi pomembno to, da gre za veliko glasbeno srečanje, kjer pridejo do izraza poleg izvajalskih kvalitet v prvi vrsti pravo slovensko razpoloženje in iskrena ter občutena prijateljstva, ki so jih števerjanski fantje znali privzgojiti v minulem desetletju. Vedeti moramo namreč, da bo prihodnje leto deseti zamejski festival, to pa pomeni že lepo obdobje, zlasti pa še to, da so si organizatorji znali pridobiti ugled med zamejskimi Slovenci in Slovenci v matični domovini. Vsako leto vidimo na števerjanskem odru stare znance, ki radi pridejo na festival, poleg teh pa tudi vedno nove ansamble. Skratka gre za iskreno srečanje med prijatelji in znanci, ki se zadovoljni vračajo v števerjansko vas, kjer preživijo nekaj nepozabnih večerov, v prijetni družbi in ob dobrem domačem vinu. To ne velja samo za nastopajoče, ampak za vse obiskovalce te narodno zabavne prireditve. Letošnji festival se bo nadaljeval tudi v nedeljo popoldne, ko bodo ob 17. uri nastopili na finalnem tekmovanju najboljši ansambli.

ZBOR »L. BRATUŽ« NASTOPI V GRADEŽU

Goriški mešani zbor »Lojze Bratuž« je prejšnji teden nastopil v Gradežu v okviru proslave 1400-letnice bazilike sv. Evfemije. Proslave za ta jubilej si sledijo že od letošnjega januarja z organiziranjem razprav, predavanj in koncertov. V tej zvezi se nam zdi primerno poudariti, da so se organizatorji odločili tudi za vabilo slovenskemu pevskeemu ansamblu, kar je celotni program obogatilo tudi s slovensko prisotnostjo. Goriški pevci, ki jih izkušeno vodi prof. Stanko Jericijo, so nastopili s samostojnim koncertom v torek, 26. junija, v gradeški baziliki, kjer so podali izbor polifonskih skladb in nabožnih ter narodnih slovenskih pesmi. Z veseljem moramo ugotoviti, da mešani zbor »Lojze Bratuž« napreduje v iskanju kvalitetnejšega vokalnega poustvarjanja, poleg tega pa tudi v odgovornem vzgajanju mlajše generacije v ljubezni do zborovskega petja. Nenazadnje pa tudi nastop v Gradežu predstavlja novo uveljavitev v širši javnosti.

Slovesno odkritje spomenika dr. Josipu Vilfanu

Dr. Josip Vilfan, zaslužni slovenski politik v prvih povojnih letih in dolgoletni bорец za pravice Slovencev, je dobil doprinski kip v Erjavčevem drevoredu v Novi Gorici, kjer si v smotrnem zaporedju sledijo spomeniki številnih zaslužnih slovenskih mož. Pobudo za postavitev tega kipa je dal Klub starih goriških študentov, ki je že mnogokrat poskrbel za ureditev spominskih obeležij. Na nedeljski svečanosti je bil glavni govornik Filibert Benedetič, ki je o-

svetlil lik tega velikega, pomembnega slovenskega politika, ki je bil vztrajen borec za pravdo slovenskega primorskega ljudstva. Dovršeno sta recitirala člana tržaškega gledališča Stane Raztresen in Zlata Rodoškova, mešani zbor »Marij Kogoj« iz Solkana pa je pod vodstvom Ivana Mignozzija zapel vrsto pesmi. Svečanosti so se udeležili številni politični in kulturni predstavniki iz Slovenije in zamejstva, prav tako pa tudi številno občinstvo.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Sedma številka revije »Jezik in slovstvo«

Sedma številka revije »Jezik in slovstvo« se začneja z zanimivo etimološko razpravo prof. Franceta Bezlaja »Slovensko kos biti komu« »p-rem essere, superari«, npr. v pomenu »jaz sem mu kos«, »on mu je kos« itd. Razprava obsega komaj poldrugo stran, a je nabito polna etimoloških podatkov in zgoščenih zaključkov, ki pa so napravljeni prehlavno in preveč neobjektivno. Tudi v tej razpravi razodene prof. Bezlaj značilno napako svoje raziskovalne jezikoslovne metode, da namreč ne upošteva drugih evropskih jezikov, ampak se omeji samo na slovanske jezike, v katere se ogradi kot z nekakim kitajskim zidom. Niti zanima ga ne, ali ni morebiti kaka sorodna jezikovna oblika tudi v drugih evropskih jezikih. Sodeč po tej njegovi metodi so jezikovne družine v Evropi, npr. latinska, germanska ali slovanska, ločena med seboj po nepremostljivih prepadih, zato se le redkokdaj zgodi, da bi prof. Bezlaj iskal izvor kaki slovenski besedi na germanskem ali latinskem jezikovnem področju. Tako je tudi z besedo »kos biti«. Našteje nam celo vrsto slovanskih besed, o katerih meni, da so v sorodu s slovensko besedo »biti nekemu kos«, niti malo pa ga ne zanima, če ni najti morda te besede tudi na germanskem jezikovnem območju. Če bi se bil potrudil, bi jo bil z lahkoto našel v skandinavskih jezikih. Značilna Bezlajeva napaka je tudi v tem, da nakopiči med primerjalnim gradivom kar največ besednega gradiva, ki se zdi fonetično sorodno, kar pa je le navidezno, oziroma fonetično, medtem ko so koreni različni. To pa povzroči zmedo, iz katere ni mogoče izvesti nobenega jasnega zaključka, namesto da bi

»MEDDOBJE« ŠT. 4

V 4. številki XVI. letnika revije »Meddobje«, ki jo izdaja Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu, je objavljena dobro napisana in zelo zanimiva novela Terezije Marinšek »Peščena zemlja«, ki obravnava problem zemlje oziroma neutешene ljubezni do nje, po drugi strani pa beg z nje. Terezija Marinšek je slovenska avtorica v Argentini, ki si zasluži pozornost in podporo. Nedvomno je velik talent. Vladimir Kos objavlja tri značilne pesmi v negovanem jeziku iz japonskega okolja, v katerem živi. Franc Jeza je prispeval dolgo in kritično oceno o prvem delu Grafenauerjeve »Zgodovine slovenskega naroda« na 31 straneh drobnega tiska. Grafenauerju očita zlasti zastarelost in nesamostojnost mnogih njegovih zgodovinskih sodb in prikazov, zlasti pa omalovaževanje slovenske narodne individualnosti in neobjektivnost. Vinko Brumen piše o Vebrovi filozofiji, France Papež pa o literarni podobi Otona Župančiča. To vsebino dopolnjuje še nekaj drugih stvari.

se omejil na besede s trdno dognanim sorodnim pomenom. Ni mogoče pritrditi niti njegovi metodi, da načelno vidi v Slovencih samo ljudstvo, ki je od Nemcev v jezikovnem pogledu le sprejemalo, ne pa tudi dajalo, in to celo v nasprotju z ugotovitvami novejšega in objektivnega nemškega jezikoslovja, ki že priznava, da so južnonemška narečja v zgodnjem srednjem veku od Slovencev tudi mnogo sprejemala.

Od Slovencev so dobili južni Nemci tudi precej svojih najstarejših verskih besed. Toda prof. Bezlaj mirno trdi, da so Slovenci od Nemcev prevzeli svojo besedo parkelj in sicer baje od nemške dialektne besede »Pärtl«, ki pa je dejansko samo nemška popačenka slovenske besede parkelj. Profesor Bezlaj napravi v tej zvezi pravo zmešnjavo še s slovensko besedo »krempelj«. Ta trdovratnost prof. Bezlaja v zanikanju vsakršne jezikovne in s tem tudi duhovne in kulturne povezanosti evropskih narodov zunaj ozkih meja, ki jih je postavilo pred stoletjem in več jezikoslovje v svojem prvem štadiju, vzbuja naravnost začudenje.

Janez Rotar je prispeval razpravo »Vključenost otroške in mladinske književnosti v izobraževanje in literarno estetska vzgoja«, v kateri pa pogrešamo razlikovanje med slovensko in knji-

ževnostmi drugih narodov v Jugoslaviji. Avtor uporablja zanje npr. izraz »naše književnosti«, kar je seveda nesmisel, kajti »naša književnost« je lahko samo ena — književnost v našem, t. j. slovenskem jeziku in duhu. Avtor očitno pripisuje književnost državam, ne pa narodom, in zato so vse književnosti različnih narodov v neki državi za državljane tiste države »naše književnosti«. Tako bi bila npr. slovenska književnost v Italiji, t. j. na Tržaškem in Goriškem, za Italijana »ena od naših književnosti«, medtem ko bi ne spadala v slovensko oziroma v jugoslovanske književnosti. Takih čudnih in nesmiselnih pojmov ne bi smela širiti revija slovenskih jezikoslovcev. To zabrisuje narodne individualnosti.

Tjaša Miklič je objavila razpravo »Dovršniki in nedovršniki v slovenščini v primerjavi s perfektom in imperfektom v italijanščini«. Razprava je bolj zanimiva, kot morda obeta naslov.

Jože Koruza je prispeval članek za sedemdesetletnico Vilka Novaka pod naslovom »O slavi-stičnem delu Vilka Novaka«, Jože Toporišič pa razpravlja o osebnih zaimkih, medtem ko je prispeval Matjaž Kmecl daljše poročilo o letošnjih Koroških kulturnih dnevih oziroma o slovenistiki na njih. Poročilo je nekoliko polemično v političnem smislu. Niki Brumen pa piše o bibliografiji prekmurskih tiskov. Krajša članka sta prispevala Matjaž Kmecl in Aleksander Skaza. Zanimivo je prebirati bibliografski pregled »Slovenistika v letu 1978«, ki ga je sestavilo troje avtorjev, v katerem pa niso upoštevali del oz. razprav v tisku, ki je izhajal zunaj Slovenije, ali le v manjši meri.

Julijska številka »Ognjišča«

Julijska številka »Ognjišča« se začneja s pismom dekleta kot skoraj vedno. Tudi v drugih slovenskih mesečnikih in skoraj v vseh drugih listih je opaziti, da pišejo pisma uredništvom skoraj samo ženske, kar je čuden in značilno slovenski pojav. Iz tega bi lahko sklepali, da so moški na Slovenskem manj izobraženi kot ženske; ta pojav pa je tudi zaskrbljujoč glede na to, da so končno vendarle moški tisti, ki imajo — ali bodo imeli — v rokah dejansko politično in gospodarsko moč.

Ženske so verjetno tudi bolj pogumne in se bolj zanimajo za duhovne in človeške probleme na splošno.

Dekle v »Ognjišču« opisuje, kako je po daljšem času spet našla Boga. Obiskala je sorodnike v oddaljeni vasi in v nedeljo je šla k maši. »Po končani masi sem ostala v cerkvi«, piše. »Sedela sem nepremično in solze so mi drsele po licu, tokrat so bile izraz veselja. Tekle so kot bleščeči potoki, kot svetloba, kot sreča. Nenadno, ravno takrat, ko je srce hotelo najbolj kloniti pod težo bremena, sem začutila božjo bližino in na vsa vprašanja in razmišljanja, poskuse odkriti se, poglobiti se vase, sem našla odgovor... Iztegovala sem roke, iskajoč pomoči v neskončnosti in Bog mi je pomagal. In smilijo se mi vsi, ki nočejo spo-

znati Boga in ga odklanjajo, ne da bi vedeli, da s tem prevarajo le sami sebe.

Zanimiv je intervju s 102-letnim duhovnikom profesorjem Jožetom Demšarjem, še bolj pa z najmlajšim novomašnikom v Sloveniji Franjom Simončičem v Sentjerneju na Dolenjskem. Tudi v tej številki najdemo nekaj kratke, pa prikupne in sveže pripovedne proze. Nadaljuje se romarjev dnevnik po Sveti deželi z lepimi barvnimi fotografijami palestinskih krajev. Precej obširno je opisan in prikazan v barvnih fotografijah papežev obisk na Poljskem. Kot vedno, v vsaki številki, nas pritegne pogovor z invalidom. Tokrat je to mlad, živahen in prikupen fant. V njem je tudi žilica porednosti in razigranosti. Nadaljuje se roman »Odmev preteklosti« Mayne Lewis.

Malokdo spusti pisma, v katerih mladi obravnavajo svoje probleme, tokrat med drugim tudi nudizem. V mesečniku najdemo poleg tega še običajne članke o pevcih in tudi članek o novi cerkvi v med vojno od nacistov požganih Dražgošah. Barvna fotografija te nove cerkve krasi zadnjo platnico. Ne manjka seveda knjižnih ocen in humorističnega koticika.

Taki množični mesečniki, kot je »Ognjišče«, so važen razširjevalec kulture med ljudstvom, zato bi jim morala posvečati vsa občila kar največjo pozornost.

—o—

»GLASNIK SDD« ŠT. 2

Izšla je druga letošnja številka revije »Glasnik Slovenskega duhovniškega društva«, ki izhaja četrtletno. V številki najdemo obširno poročilo o izvajanju zakona o pravnem položaju verskih skupnosti v SR Sloveniji, dalje poročila o sestankih članov Duhovniškega društva po področjih, članke o umrlih duhovnikih, poročila o Slovencih v zamejstvu in drugo.

Koroška revija »Mladje« št. 34

Izšla je 34. številka koroške revije »Mladje«, v kateri sodelujejo Florjan Lipuš s satirično prozo »Pevci in pogrebci«, Ivan Kolmičin s prevodom svoje satirične novele o Koroški »Brundo«, Herbert Kuhnert z Dunaja s cinično protikatoliško novelo »Sprejem«, ki jo je prevedel iz nemščine Florjan Lipuš; Jožica Čertov z obetajočo in značilno žensko novelo »Nesporazum«, Janko Messner pa s tremi hudo neokusnimi prispevki,

ki se vsi trije tičejo določenega dela telesa, ki ga olikan človek nerad izgovori v družbi. Z esejistično prozo sodelujejo Mirko Messner, Avguštín Malle, Del Vedernjak in Dušan Schlapper. Nekaj je tudi delno precej zanimivih, a kar pretirano polemičnih krajših člankov; polemika v njih meji že na osebne obračune in je večkrat malenkostna. Čakamo, kdaj bo začelo »Mladje« objavljati res kvalitetno literaturo.

Sodobno kmetijstvo

Mednarodni denarni sklad o italijanskem gospodarstvu

Italijansko gospodarstvo je zaradi svoje elastičnosti podobno bolniku, ki se popravi, ko mu ravno zdravniki napovedo zadnjo uro. To je nekako razvidno iz poročila, katero je o italijanskem gospodarstvu sestavilo Whittomovo odposlanstvo po nedavnem obisku v Italiji. Poročilo bo v ponedeljek proučil v Washingtonu izvršni odbor Mednarodnega denarnega sklada.

Stabilizacijski ukrepi italijanskih oblasti konec leta 1976 in posojilo mednarodnega denarnega sklada aprila 1977 — pravi poročilo — so odločno izboljšali notranje gospodarsko stanje v Italiji ter so zmanj-

ČUDNA RAZSODBA

Pred porotnim sodiščem v Brescii se je pred dnevi zaključila kazenska razprava v zvezi s pokolom na trgu Della Loggia, kjer je v maju leta 1974 bilo ubitih osem ljudi, nad 100 ljudi pa je bilo ranjenih. Na procesu so ugotovili, da je za ta pokol odgovorna fašistična prevratniška skupina. Javni tožilec je med razpravo zahteval dosmrtno ječo za več obtožencev, sodišče pa je obsodilo na dosmrtno ječo le enega obtoženca. Enemu obtožencu je sodišče naprtilo 10 let in 6 mesecev ječe, vsi ostali pa so bili tako ali drugače oproščeni in so že zapustili zapor.

Razsodba je vzbudila v demokratični javnosti ogorčenje, ki je med drugim prišlo do izraza z enourno protestno stavko.

SE BLIŽA TRAGEDIJA

VIETNAMSKIH BEGUNCEV KONCU?

■ nadaljevanje z 2. strani

Zelo se je zavzel za rešitev tega problema sam tajnik Združenih narodov Waldheim. Celotna Italija je pripravljena sprejeti nekaj sto vietnamskih beguncev, a bati se je, da bodo obsojeni na to, da ostanejo večno brez državljanstva in da bodo prebili ostanek življenja kot služkinje ali poljedelski delavci, ločeni drug od drugega in izkoriščani, opravljajoč dela, ki jih italijanski poljedelski delavci nočejo več opravljati. Italijanski sindikati so za usodo takih izkoriščanih »tujcev«, tudi če živijo že dolga desetletja v Italiji, popolnoma brezbrizni, bodisi zaradi svojega nacionalizma bodisi zato, ker begunci ne predstavljajo udarne mase za stavke in demonstracije.

šali naraščanje inflacije v letu 1977. Inflacijska stopnja v omenjenih dveh letih je ostala za približno en odstotek pod ravniyo, za katero se je Italija obvezala ob prejemu posojila pri mednarodnem denarnem skladu. Tekoče postavke italijanske plačilne bilance s tujino so bile leta 1977 aktivne za 2.175 milijard lir, medtem ko je še prejšnje leto pasiva znašala 2.434 milijard. Lani se je presežek dvignil celo na 5.300 milijard, medtem ko je mednarodni denarni sklad postavil veliko bolj skromen cilj 500 milijard.

To so pozitivni zaključki, katere je olajšala tudi mednarodna konjunktura. Po drugi strani Italija ni imela uspehov pri omejevanju primanjkljaja državnega zaklada ter primanjkljaja razširjenega javnega sektorja, pod katerega spadajo tudi krajevne ustanove in državna podjetja.

Zaradi tega Whittomovo odposlanstvo znova opozarja na nevarnost inflacije. Življenjski stroški so v prvih štirih mesecih letos skokoma narasli, čeprav je to delno samo sezonski pojav. Nič manj hud inflacijski pritisk prihaja iz tujine zaradi uvoza petroleja in drugega blaga, ki se je podražilo. Zaradi tega je nujno treba brzdati notranje stroške, v številni delovne stroške, če

se noče, da inflacija uniči dosežke preteklih dveh let.

Mednarodni denarni sklad izraža zaskrbljenost zaradi mehanizma, ki vlada v Italiji tako glede premične lestvice za draginske doklade pri plačah kot za preračunavanje poviškov pri novih delovnih pogodbah. Za močno povečanje proizvodnje in zaposlitve ter za zmanjšanje inflacije — opozarja Sklad — je potrebno, da se velik del dohodkov od povečanja proizvodnosti nameni za investicije, ki so bile lani še vedno zelo globoko pod ravniyo iz leta 1970. Zaradi tega je zelo važno, da pri novih plačnih pogodbah ostaja povišek delovnih stroškov pod porastom proizvodnosti. Potrebno je, da se družbene sile dogovorijo o povišanju plač za leti 1980 in 1981 v obliki odstotkov porasta proizvodnosti.

Primanjkljaj javnega sektorja — dodaja Mednarodni denarni sklad — je za italijansko vlado težka ovira za odpravo strukturne nestabilnosti gospodarstva. Če ne bodo odobrena korenita zdravila, se bodo oblasti znašle pred tiskanjem novega denarja z istočasnim povečanjem inflacije ali pa bodo morale omejiti posojila proizvodnji, kar pa bi bilo zaviranje investicij in s tem gospodarskega vzpona. Zaradi tega je treba brzdati javne izdatke, zlasti stroške za krajevne finance in socialno varnost, ter istočasno izboljšati njihovo kvaliteto. Javni denar je treba usmerjati v sektorje in podjetja, ki v večji meri prispevajo k porastu proizvodnje in zaposlitve.

Deželna konferenca o izseljenstvu

nadaljevanje s 4. strani

meznih socio-ekonomskih odsekov. Važna je tudi skorajšnja preosnova deželnega zakona o izseljenstvu s prednostjo produktivnim posegom ob dosedanjih, ki so bili predvsem podpornega značaja. Zelo pomembno bo nadalje pravno priznanje prvenstvene vloge izseljencev in s tem tudi Zveze slovenskih izseljencev. Iz vseh posegov tako furlanskih kot tudi slovenskih delegatov je bila še razvidna skrb za ohranitev kulturnih značilnosti tako na tujem kot doma. Pri tem moramo sicer opozoriti, da so v povzetku dela treh komisij omenili le furlansko kulturno dediščino in izpustili odločne posege z zahtevami po obrambi in razvoju izseljencev slovenske narodnostne skupnosti. Upajmo, da gre za nenamerno opustitev. Vsekakor so zahteve razvidne iz

dokumentov, ki bodo morali biti osnova novim zakonom.

Predsednik deželnega odbora Comelli je v svojem posegu ob zaključku zasedanja v bistvu sprejel vse zahteve in potrdil izražena stališča. Prav predsednik Comelli se ni branil omeniti slovenskih zahtev. Zagotovil je, da deželni odbor aktivno spodbuja osrednjo vlado, naj uresniči zakonsko zaščito slovenske narodnostne skupnosti. Podčrtal je nujnost ohranitve in razvoja kulturnih značilnosti slovenske narodnostne skupnosti v okviru večkulturnega značaja naše dežele. Gre za obogatitev celotne skupnosti. Izrecno je omenil nadalje, da je zaznal v posegih slovenskih delegatov občutek grenkobe, ker jih krajevno časopisje ni omenilo. (Slovenski delegati so bili izdali protestno noto). Predsednik deželnega odbora je v svojem posegu podčrtal poleg osnovnega pomena deželnega razvojnega načrta veliko vlogo osimskih dogovorov zaradi možnosti, ki jih nudijo za razvoj dežele in še zlasti obmejnih področij, kar je bilo med razpravo večkrat poudarjeno. Omenil je nadalje širše obmejno sodelovanje v okviru dogovorov Alpe-Adria.

Drugo deželno konferenco o izseljenstvu je zaključil predsednik deželnega sveta Colli, ki je celotnemu zasedanju predsedoval. Omenil je, da pripadajo sedaj operativni sklepi deželi in državnim organom. Gre za uzakonitev izraženih predlogov. Podčrtal je zavzetost vseh udeležencev še zlasti zastopnikov druge generacije. Med drugim je še dejal, da so nastopili Furlani, Julijci, Slovenci, številni z izrazitim francoskim, angleškim ali nemškim naglasom, toda vsi tesno povezani z lastno zemljo.

Oprostitev šestih Goričanov na beneškem sodišču

Osumljenci petoveljskega atentata, o katerem smo pisali v zadnji številki, so končno bili oproščeni pretekli teden pred beneškim sodiščem. Tokrat je bila razsodba zelo jasna, ne več oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov, temveč popolna oprostitev. Tako se je zaključila dolga sodna razprava, saj je po več kot šestih letih od aretacije postalo jasno, da goriški mladeniči nimajo z grozotnim zločinskim dejanjem v Petovljah kaj opraviti. Dvakrat so javni tožilci zahtevali zanje dosmrtno ječo, a sodni zbor je to zahtevo zavrnil zaradi pomanjka-

nja dokazov, sedaj pa jih je beneško sodišče popolnoma porostilo. To je velika zmaga za odvetnike branilce, ki so v ta proces vpleteni v ta strahotni zločin. Odpira pa se vo delo ni bilo zaman. S tega vidika je važno tudi poudariti, da omenjeni mladeniči in tudi demokratična Gorica niso nikakor vpleteni v ta strahoten zločin. Odpira pa se novo poglavje; postavlja se vprašanje, ali bodo preiskovalci tokrat ubrali pravo pot in če se bodo z enako vnemo lotili preiskave za odkrivanje resničnih atentatorjev. Goriška in vsa demokratična javnost

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župančič OOOOOOOOOO 57 OOOO

Edevartu je hodilo po glavi, da mu je morala gospodična Ellingsenova pri mizi streči, mu nalivati juho, menjati krožnik. Jezilo ga je, da ni bil oblečen bolje kot kedaj, da nima niti zlatega prstana, kaj neki si misli o njem gospodična Ellingsenova? Da je naveden kramarček, ki povrhu kupuje svoje blago pri podeželskih trgovcih ob morju. Po drugi plati pa le niso Knoffovi vabili vsakega krošnjara na kosilo, to ga je povzdigovalo in veličalo. Bog ve, gospodični bo nemara še žal, da se ni držala njega! Neka slučajna beseda mu je tudi prišla na pomoč: stari Knoff je izvedel, da je že več dni tukaj, in je rekel: »Tako? Pa te nisem nič videl.«

»Stanuje pri sodarjevih,« je razložil Romeo.

Knoff: »Pri sodarjevih?« kakaj ne stanuješ pri nas?«

Edevart izmikaje se: »Tako je nanoslo — mislil sem —«

»Mislil —!« je rekel Knoff užaljeno.

Romeo: »Zdaj slišiš, Edevart, saj sem ti rekel, da mojemu očetu ne bo prav!«

Tudi to je morala gospodična Ellingsenova poslušati. Nemara jo to nagne, da razdere s tem pobom Magnusom!

Po obedu je ni več videl. Nakupil je, kar je mislil, si izbral čoln, plačal, kar je mogel, in se odpravil. Magnus je moral pomagati nakladati čoln, delal je to po ukazu in ni nič klepetal in se šalil, kakor v starih časih, ko sta delala skupaj.

»Kedaj odjadraš?« je vprašal s stran obrnjenim obrazom.

Edevart je opazil, da je bilo Magnusu nerodno in bi ga rad spravil odtod, bilo mu je do tega, da bi dobil na svoje vprašanje odgovor. Edevart je zopet omahoval, ne, ne namah ni imel več nobene odločnosti: videl je pred sabo potrtega in ljubosumnega mladiča, kateremu lahko stopi na pot in ga trpinči. Magnus je bil ves čas ljubezniv dečko, zakaj naj bo grd proti njemu? Nato ga je prešinilo nekaj, kar je bilo tako tehtno: kakšnega blagoslova naj si bo v svesti za svojo veliko vožnjo z natrpanim čolnom po tako slabem početju? Mar naj se res pokaže čisto brezbožnega?

»Neutegoma odjadram«, je odgovoril. »Saj tukaj nimamo več kaj delati.«

Zdaj je bilo rečeno! Res je zatratil več dni, da bi bil dosegel sestanek z neko damo, Avgust bi se bil vruga brigal za vest in bi bil mislil samo na drhteči mik trenutka. Edevart se je čutil neprimerno bolj poštenega.

Magnus si je oddahnil: »Tako, neutegoma odjadraš? Ali si vse opravil?«

»Samo pri sodarju moram še poravnati. Da, kaj praviš ti, Magnus, o moji kupčiji?« je vprašal Edevart, da bi bil res vljuden proti tovarišu in slišal njegovo sodbo.

»Kaj pravim?« je odgovoril Magnus. »Vesel bi bil, da imam tvoje blago in da sem ga kupil tako kakor ti.«

»Tak to praviš! No, pa hvala lepa, ker si mi pomagal!«

Razstala sta se. Edevart je stopil k sodarjevim, da je plačal, in je nato précej odri-nil. Odjadral je na morje s plavajočo štacuno.

Kajpada si je naprtil s čolnom tudi neprilik: moral je pristajati na določenih mestih in obrati ves okraj, in ko je bilo to končano, se je moral vrniti k čolnu in se odpeljati v drug okraj. Peš bi bilo šlo hitreje. Edina ugodnost je bila ta, da mu je služil čoln za skladišče in je imel tam vse, česar ni mogel vtekniti v culo.

Tako je polagoma prikramaril na jug, prodajal blago po spodobnih cenah in vendar lepo zaslužil, izkazalo se je, da je bil njegov nakup zelo ugoden. Že na svetega Olafa dan je mogel poslati Romeu lepo vsoto na odplačilo in še mu je ostalo denarja. Največja prijetnost zanj pa je bilo svobodno in lagodno delo, bil je svoj gospod, utegnil je hoditi ali ležati, kakor se mu je zahotelo, bilo je pravo lenarjenje in se je kaj vjemalo z razmišljenostjo in topostjo, v katero je zašel.

Zavil je v Trondhjemski fjord, obredel je vso zapadno obalo, peljal se je mimo Inderöja, prodrl do Namdala in se vrnil zopet v fjord. Leto je minilo, tičali so že globoko v jeseni, sneg je zapal.

Na neki kmetiji na Frosti je naletel na Avgusta.

DVANAJSTO POGLAVJE

Avgust tukaj?

Delal je na kmetiji, torej ni šel v Bergen, da bi se bil dal najeti za veliko morje, temveč se je samo po Trondhjemskem pomikal od kraja do kraja in se pretikal s slučajnim delom.

Počasi in majhen je prišel k večerji, stisnil kapo pod pázduho in si iskal z očmi prostora, bil je hlapec. Edevartu so pravkar obljubili, da sme pri njih prespati, sedel je in se razgledoval, razen njega sta bili v veliki izbi še dve dekli, vsaka se je ukvarjala s svojim delom, in nekaj otrok in dečkov in deklet. Na mizi sta stali dve veliki skledi s kašo in mlekom. Izpod stropa je visela prižgana svetilka.

Ko je Avgust uzrl Edevarta, mu je preletel lice popolnoma bedast smehljaj, in sklonil se je, da bi bolje videl. Tudi Edevart je njega dolgo strmé gledal: »Za božji čas, ali si ti, Avgust? Tega si nisem bil v svesti!«

Gospodar je vstopil in topotal z mogočnimi koraki, gibal se je okorno in počasi, bil je v delovni obleki in škornjih, mlajši korenjak s svetlo polno brado in topim nosom. Začuden je gledal tovariša, ki sta se našla in stala zatopljena v pomenek.

»To je krošnjar, ki sem ga vzela čez noč,« je pojasnjevala žena. »Lahko spi v kamri s hlapcem.«

Mož ni rekel nič, temveč je sedel za mizo in prijel žlico; po malem so posedli tudi drugi k večerji, zadnji Avgust, ki se je nekaj časa obotavljal.

Med jedjo so mlada dekleta čisto tiho uganjala šale z Avgustom in so se po vsej priliki iz njega norčevala, on ni nič maral, temveč se je rajši tudi smejal njihovim budalostim, češ, kakor da je tega vajen. Edevart je tudi po tem zopet spoznal svojega tovariša z doma, iz koč v zalivu, kjer je tudi kar sedel in se dobrodušno smejal, kadar so brili z njim svoje burke — docela drug Avgust nego tisti, ki je stal na 'Galebu', po-

veljeval in bil tako krasen admiral. Kako stisnjen je sedel tu Avgust, mnogo je potrpel od deklet in otrok, in ti so bili morda bolj razposajeni, ker je sedel zraven tuji krošnjar in poslušal, gnali so svoje burke malo daleč, vprašali so ga, ali more s svojimi zlatimi zobmi gristi kašo.

»Koze neumne!« je odgovoril Avgust in se smejal, zraven pa je pogledal gospodarja, ali ni navsezadnje preveč bleknil.

Oponašali so njegovo nordlansko govorico in jo popravljali, ta mladezen s Trondhjemskega z najgršim norveškim narečjem.

Edevarta je imela jeza zaradi tovariša.

Po jedi je vprašala žena: »Odkod se pa poznata?«

»Od doma,« je odgovoril Edevart, ki je hoté podpiral svojega tovariša. »Iz istega kraja sva, jaz sem bil pri njem za krmarja.«

Avgust: »No, ali je res ali ne, da sem bil brodar in sem vodil jahto?«

»Že mogoče,« se je izmikala žena. »Me-ni to nič mar.«

»Nobeden od vas mi ni hotel verjeti,« je nadaljeval Avgust.

Molk.

»Hm!« se je odhrknil gospodar. »Menda vendar smemo od vseh tvojih historij verjeti tisto, kar hočemo.«

Na to je Avgust molčal in povetil glavo, Edevart pa je rekel izzivaje: »Nisem mislil, da ti je treba širokoustiti, Avgust. Če boš pravil vse, kar si res doživel, bo več ko dovolj, da se bodo ljudje na Frosti čudili.«

Zopet molk. Tudi gospodar je molčal, a vzbočil je obrvi.

Mlade deklice so hotele menda prejšnje popravili, ena se je spomnila, da zna Avgust imenitno na harmoniko.

»Nenavadno!« je menila tudi druga. »Le, ko bi se dal pogovoriti, da bi zaigral.«

Avgust: »Jaz ne igram vsak dan.«

»Vsak dan? Enkrat si zaigral.«

»Pa ne bom več,« je rekel Avgust.

Deklica huda: »No, delaj, kar češ!«

Avgust in Edevart sta šla v kamro za hlapce, in Edevart je rekel: »V kakšno gnusno luknjo si pa zašel?«

»Ne govori tako na glas!« je rekel Avgust.

»Kaj mi mar, naj le slišijo! Kaj moraš tukaj ostati?«

»Ne dolgo, samo štirinajst dni, da do-sluzim svoj čas.«

Edevart: »Zdaj krošnjarim, kakor sem ti že povedal. Pridi k meni na čoln.«

»Kako to — ne —«

»Tak hočeš tukaj ostati?«

»Ne govori tako na glas. Ne, tukaj ne ostanem. Ali manjka mi še štirinajst dni. Ne vem —«

»Misliš, da ti gospodar ne odpusti teh štirinajst dni?«

»Mogoče. Če bi mu ti rekel. Ampak na čoln ne morem iti.«

»Tako.«

»Ne, ker nisem za na čoln. V čolnu se bojim.«

Premišljala sta in govorila o tem. V Trondhjemskega fjordu bi nemara le mogel s čolnom. Edevart je vprašal: »Kaj si slabši, kot si bil?« — »Ne, ampak boljši nisem. Nikoli ne bom boljši.«

(Dalje prihodnjič)